

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

на засіданні Вченої ради

УДУ імені Михайла Драгоманова

” *нової* 2023 року

Протокол № _____

Проректор з навчально-методичної роботи
проф. Вернидуб Р.М.

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

освітньої програми	Управління екоризиками та біозахист
галузь знань	10 Природничі науки
спеціальність	101 Екологія

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом ПП 01

Київ 2023

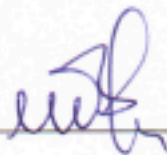
Розробники програми: доктор біологічних наук, професор Волошина Н.О.

Рецензенти: Карлащук С.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, кафедри екології та зоології КНУ імені Тараса Шевченка

Шевченко В.Г., кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до друку на засіданні Науково-методичної ради Українського державного університету імені Михайла Драгоманова «24» нової 2023 року, протокол № 2

Голова НМР

Роман Вернидуб

Програма нормативної навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Управління екоризиками та біозахист» підготовки фахівців освітнього рівня «Магістр», галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 101 Екологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку» є процес переходу суспільства до сталого розвитку суспільства, методи вимірювання показників (індикаторів) сталого розвитку та особливості врахування екологічних обмежень і взаємозв'язків між складовими біосфери (техно- і соціосферами).

Міждисциплінарні зв'язки. Вивченню освітнього компонента «Стратегія сталого розвитку» передують нормативні та вибіркові курси частин навчальних планів освітнього рівня «Бакалавр» спеціальності 101 Екологія: «Вступ до спеціальності», «Екологічна освіта та виховання», «Філософія освіти» та ін.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку» є формування у студентів основ розуміння сучасних напрямів розвитку цивілізації, шляхів гармонізації екологічних, економічних та соціальних аспектів людської діяльності на глобальному, локальному та місцевому рівнях, а також сучасних підходів щодо кількісної оцінки управлінських рішень у контексті сталого розвитку для впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Стратегія сталого розвитку» є: • знати і розуміти новітні досягнення та основні концепції природознавства, сталого розвитку та методології наукового пізнання.;

- розуміти глобальні цілі сталого розвитку і шляхи їх реалізації;
- самостійно розробляти екологічні проекти, розраховувати індикатори сталого розвитку при вирішенні соціально-екологічних проблем на місцевому, регіональному і глобальному рівнях.

Основні результати навчання і компетентності, згідно з вимогами освітньо професійної програми

№ з/п	Компетентності	Результати навчання
1.	<p><u>Інтегральні компетентності.</u> 1К. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення та/або здійсненні інновацій та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов та вимог.</p>	<p>ПР03. Знати основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання. ПР04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог.</p>
2.	<p><u>Загальні компетентності.</u> ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>	<p>ПР06. Знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання.</p>
3.	<p><u>Фахові компетентності.</u> ФК09 Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та</p>	<p>ПР11. Уміти використовувати</p>

<p>збалансованого природокористування. ФК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем. ФК 12. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності. ФК14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології</p> <p>охорони довкілля та збалансованого природокористування. ФК18. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.</p>	<p>сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля. ПР14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах. ПР15. Оцінювати екологічні за в недостатньої інформації та ризикеречливих вимог. ПР16. Вибирати имальну стратегію подарювання та/або родокористування в залежності екологічних умов.</p>
---	---

II. Орієнтовний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредитів ЄКТС 90 годин.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					ау	ле	с	л	са
	у тому числі									
	ау	ле	се	л	са					
	ди	кці	мі	а	м	д	кц	е	а	мо
	то	ї	на	б	ос	ит	її	м	б	сті
	рн		рс	о	ті	ор		ін	о	йн
	і		ьк	р	й	ні		а	р	а
			і	а	на			р	ат	ро
			т	ро			с	о	бот	а
			о	бота			ь	р		
			р				кї	ні		
			ні							

1	2	3	4	5	6	7					
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Стратегія сталого розвитку											
Тема 1. Поняття сталого розвитку та стратегії сталого розвитку.	14	4	2	2		10	2	1	1		12
Тема 2. Цілі сталого розвитку	14	4	2	2		10	2	1	1		12
Тема 3. Законодавча база зі сталого розвитку.	14	4	2	2		10	2	1	1		10
Тема 4. Принципи забезпечення сталого розвитку	14	4	2	2		10	2	1	1		11
Тема 5. Індикатори та індекси сталого розвитку	14	4	2	2		10	2	1	1		10
Тема 6. Формування стратегій сталого розвитку і місцевого плану дій з охорони довкілля	20	6	4	2		14	2	1	1		13
Разом за модуль	90	26	14	12		64	12	6	6		10
Усього годин	90	26	14	12		64	12	6	6		78

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль. Стратегія сталого розвитку.

Тема 1. Поняття сталого розвитку та стратегії сталого розвитку. Глобальні проблеми сучасної цивілізації: економічні, ресурсні, соціально-політичні, етичні, екологічні та демографічні

Тема 2. Цілі сталого розвитку. Глобальні цілі сталого розвитку. Шляхи реалізації. Проблеми реалізації в Україні.

Тема 3. Законодавча база зі сталого розвитку. Основні документи зі сталого розвитку. Міжнародні та національні законодавчо-правові засади переходу суспільства до сталого розвитку (Рішення конференцій у Стокгольмі (1972), Ріо-де-Жанейро (1992), Йоханезбургі

(2002) і Ріо-де-Жанейро (2012). Концепції і стратегії сталого розвитку різних країн). Особливості концепції освіти для сталого розвитку (Екологічний світогляд, етика і сталий розвиток. Стратегія ЄК ООН освіти для сталого розвитку).

Тема.4. Принципи забезпечення сталого розвитку. Основні базові принципи екорозвитку Т.Акімової і В.Хаскіна, націлені на вирішення практичних завдань на національному і регіональному рівнях. Практичне зростання техногенного тиску і зростання залежності здоров'я людей від стану довкілля.

Тема 5. Індикатори та індекси сталого розвитку. Система глобальних вимірів сталого розвитку (Основні економічні, соціальні та екологічні індикатори. Методологія розрахунку агрегованих та інтегральних показників). Розрахунок індексу людського розвитку України.

Тема 6. Формування стратегій сталого розвитку і місцевого плану дій з охорони довкілля. Роль місцевих громад у розробці і виконанні місцевих планів дій з охорони довкілля. Розробка місцевого плану дій з охорони навколишнього середовища.

IV. Засоби діагностики успішності навчання.

З метою оцінювання результатів навчальних досягнень студента робочою програмою передбачено поточний контроль знань.

Основними формами поточного контролю є:

- вхідний контроль (з метою визначення рівня знань студентів,набутих на попередньому етапі підготовки)
- контроль на аудиторних заняттях (усне або письмове опитування) та вчасне і правильне виконання лабораторної роботи.
- контроль самостійної роботи
- модульний контроль у вигляді письмових завдань.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.

Поточна успішність в дисципліні оцінюється від 0 до 60 балів. Від 1 до 40 балів здобувач може набрати на іспиті.

Якщо за результатом поточного контролю здобувач набрав від 0 до 34 балів, він повинен пройти повторне вивчення навчальної дисципліни відповідно до порядку визначеного в університеті, від 35 до 60 балів – допущений до іспиту.

VI. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Баглей О.В. Стратегія сталого розвитку: Навчальний посібник / «Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича», 2020 – 121с.
2. Боголюбов В.М. Стратегія сталого розвитку / Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г. та ін.. – Херсон: Олді-плюс, 2012. – 446 с.
3. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: вектори реального поступу. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2017. 864 с.

Додаткові:

1. Alexander, S 2020, 'I've seriously tried to believe capitalism and the planet can coexist, but I've lost faith', The Conversation, retrieved May 11, 2020, from <http://theconversation.com/ive-seriously-tried-to-believe-capitalism-and-the-planet-can-coexist-but-ive-lost-faith-131288>
2. Стратегічна екологічна оцінка: запорука сталого розвитку та екобезпеки. Підручник для ВНЗ. - Дніпро: ДВНЗ. ПДАБА, 2019. – 262 с.

Інформаційні ресурси:

1. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» № 70/1 від 25.09.2015 р. URL: <http://21.helsinki.org.ua/files/docs/1549390386.pdf> .
2. Указ Президента «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/722/2019> .

